

Asociace vodní turistiky a sportu z.s.

Věc: Stanovisko Asociace vodní turistiky a sportu z.s. k žádosti o povolení výjimky zvláště chráněných druhů pro stavbu MVE Bezpráví a RP na řece Tichá Orlice ř. km 40,443

Vaše značka:

Spisová značka: SpKrÚ 70660/2019/OŽPZ

Č. j.: 90091/2019/OŽPZ/Si

Na základě řízení č.j. 90091/2019/OŽPZ/Si vedeného Krajským úřadem Pardubického kraje odbor životního prostředí a zemědělství na žádost společnosti mlynbezpravi.cz s.r.o., IČO 03899772, se sídlem Dobrá Voda 37, Orlické Podhůří (dále též „žadatel“), o povolení výjimky dle § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných živočichů, uvedených v §50 zákona o ochraně přírody, vyjadřujeme své stanovisko podle ustanovení § 36, § 37 správního řádu.

Stavba MVE a jezu na Tiché Orlici bude mít dopad na téměř 500m úsek řeky (vzdutí a ochuzený vodní tok pod jezem), který se nachází v přírodním parku řeky Orlice. V části nad jezem bude docházet k výraznému zpomalování toku, zvyšování teploty vody v době letních dní a tím k přehřívání koryta. Proudofilné druhy ryb, obzvláště vranka obecná, zde budou trpět nedostatkem okysličené vody. Dále zde bude docházet k přerušení procesu unášení sedimentů a šterku a jejich hromadění v jezové zdrži s následným hnilobným procesem. Výsledkem bude opět zhoršování životních podmínek současných vodních organismů, které v podobných situacích postupně vymírají. V kontextu změny hydromorfologie říčního koryta je nutné brát v potaz celý tento úsek a je nutné vést v patrnosti i další druhy vodních živočichů, které by vzdutí mohlo negativně ovlivnit. I když se v úseku nachází dva stupně, jejich velmi nízká výška bez vzdutí před nimi nepředstavuje pro proudofilné ryby žádný problém.

Vzhledem k derivačnímu charakteru MVE bude obzvláště kritický úsek pod jezem. Sice zde bude nastaven MZP, ale ze zkušeností i z dalších jezů níže na Tiché Orlici je zřejmé, že dochází k občasnému nedodržování MZP (např. z důvodu poruchy hladinového čidla). Již jsme v této souvislosti podávali podněty k ČIŽP na jez v Borohrádku i na jez Perná. Oba podněty byly ze strany ČIŽP vyhodnoceny jako oprávněné. Pokud se z jakéhokoli důvodu sníží průtok pod MZP, pak s velkou pravděpodobností dojde v tomto úseku k úhynu vodních živočichů. Je třeba si uvědomit, že se jedná o přírodní park, a proto je nutné zvažovat i tuto alternativu a rizika s tím spojená. Tyto situace bohužel nejsou výjimečné.

Stavba MVE v této lokalitě navíc porušuje rámcovou směrnici [2000/60/ES](#) Evropského parlamentu a Rady ustanovující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky z důvodu změny hydromorfologie a fragmentace vodního toku. V Německu už zakázali stavby MVE na menších tocích, protože jejich dopad na životní prostředí je značný a výhody MVE nevyvážejí takto drastický a v podstatě nevratný zásah do přírody.

Investor uvádí jako důvod pro stavbu MVE výrobu čisté energie cca 500 000 kWh za rok, což je hlavní argument pro udělení výjimky z ochrany přírody. Jenomže **předpokládaná hodnota roční**

Asociace vodní turistiky a sportu z.s.

výroby je zcela mylná. Investor argumentuje dopisem z ČHMU, kde uvádí Q_m průtoky v profilu Tichá Orlice na ř. km 338,60. Tento říční km však na Tiché Orlici neexistuje. Nejbližší vodoměrné stanice jsou pouze v Libchavách u Ústí nad Orlicí nebo v Čermné nad Orlicí, která je ale 30 km vzdálena od místa stavby. V textu jsou uvedeny Q_m hodnoty ČHMU, ze kterých se odvozuje množství vyrobené elektřiny. Jenže tyto hodnoty jsou ČHMU vypočteny za referenční období 1981–2010 a v době extrémních změn teplot a srážek nejsou dle našeho názoru absolutně relevantní. Za posledních 10 let bylo 9 let teplotně vysoce nadprůměrných a s tím souvisí i výrazné snížení průtoků v řekách.

Abychom zjistili co nejvíce reálné hodnoty průtoků v profilu budoucí MVE, sečetli jsme **průměrné denní průtoky** na stanici **Dolní Libchavy** ř. km 51,30 a stanici **Ústí nad Orlicí** toku Třebovka ř.km 3,40, který ústí do Tiché Orlice na ř. km 48,1. Třebovka je nejvýznamnějším přítokem pod Libchavami k budoucí MVE, žádný jiný významnější přítok již do T. Orlice v tomto úseku neústí.

Vzhledem k tomu, že MZP je stanoven na $1,41 \text{ m}^3/\text{s}$ a minimální průtok do MVE musí být $Q_{t \text{ min}} = 0,75 \text{ m}^3/\text{s}$, bude turbína funkční od průtoků $2,16 \text{ m}^3/\text{s}$ v řece. Na základě údajů ze stanic vyplývá, že průtok vyšší jak $2,16 \text{ m}^3/\text{s}$ byl v řece **v roce 2018 pouze 137 dní** a na plný výkon ($Q_{t \text{ max}} = 7,5 \text{ m}^3/\text{s} + \text{MZP}$) by MVE fungovala pouze 13 dní. Pro přesnější výpočet ročního výkonu jsme udělali rozdělení průtoků do více skupin a provedli výpočet pro roky 2018 a 2019 do 21.12.2019. Roky 2016 a 2017 byly velmi podobné roku 2018, rok 2019 byl na průtok mnohem vyšší, přesto by MVE pracovala jen polovinu roku.

Rok 2018

Počet dní	Výkon kW	hodin	Předpokládaná výroba v kWh	průměrný průtok za den v řece m^3/s	průtok do MVE (mínus MZP) v m^3/s
170	0	0	0	Pod 1,41	0
47	0	0	0	1,41 – 2,1	0 – 0,7
48	16	24	18 432	2,1 – 2,9	0,7 – 1,5
37	36	24	31 968	2,9 – 4,4	1,5 - 3,0
21	60	24	30 240	4,4 – 5,9	3,0 – 4,5
9	84	24	18 144	5,9 – 7,4	4,5 – 6,0
9	108	24	23 328	7,4 – 8,9	6,0 – 7,5
13	120	24	37 440	Nad 8,9	Nad 7,5

hltnost od 0,75

Celkem dní, kdy je v součtu ze stanic Ústí a Libchavy alespoň 40 hodinových vzorků za den

354

z toho dní funkční MVE

137

vyrobí

159 552 kWh

Funkčnost MVE za rok

39%

Asociace vodní turistiky a sportu z.s.

Rok 2019

Počet dní	Výkon kW	hodin	Předpokládaná výroba v kWh	průměrný průtok za den v řece	průtok do MVE (mínus MZP) v m ³ /s
91	0	0	0	Pod 1,41	0
87	0	0	0	1,41 – 2,1	0 – 0,7
61	16	24	23 424	2,1 – 2,9	0,7 – 1,5
32	36	24	27 648	2,9 – 4,4	1,5 – 3,0
16	60	24	23 040	4,4 – 5,9	3,0 – 4,5
17	84	24	34 272	5,9 – 7,4	4,5 – 6,0
14	108	24	36 288	7,4 – 8,9	6,0 – 7,5
30	120	24	86 400	Nad 8,9	Nad 7,5

hltnost od 0,75

Celkem dní, kdy je v součtu ze stanic Ústí a Libchavy alespoň 40 hodinových vzorků za den

348

z toho dní funkční MVE

170

vyrobí

231 072 kWh

Funkčnost MVE za rok

49%

Je zřejmé, že vzhledem k vývoji počasí bude výkon MVE i v dalších letech výrazně nižší, než investor zamýšlí. Pokud **bude MVE odstavena po většinu roku, bude zde působit jen jako příčná překážka se všemi negativními důsledky z toho plynoucími**, a proto lze důvodně pochybovat, jestli výstavba MVE převáží veřejný zájem nad ochranou přírody.

Nejsme proti obnovitelných zdrojům, chápeme a rozumíme důležitosti jejich výroby, ale výroba by měla fungovat stabilně po větší část roku. Nemělo by tomu být naopak. Osobně se domníváme, že energetický potenciál našich řek je již dávno vyčerpaný a stavby MVE jsou rentabilní pro investora pouze tehdy, pokud využije systém dotací (stavba MVE, RP), tedy financí všech obyvatel ČR k uskutečnění svého podnikatelského záměru. Bohužel tyto finance nejsou MVE schopny společnosti nikdy ze svých odvedených daní splatit. Společnost nejenže provozem MVE doplatí na změnu či poškození přírody, ale ještě ji bude financovat. A to rozhodně není veřejný zájem.

Pokud by došlo k udělení výjimky a stavba by byla realizována, upozorňujeme investora, že Tichá Orlice se využívá k plavbě rekreačních lodí. Jelikož plavba patří do obecného nakládání s povrchovými vodami, budeme požadovat **minimálně** vytvoření označených nástupních a výstupních míst propojených snadno přístupnou pěšinou, která umožní bezproblémové přenášení jezu a prohrábku koryta, aby bylo možné pokračovat ihned pod jezem.

Na základě výše uvedených skutečností považujeme udělení výjimky z ochrany přírody za neopodstatněné a nepřevažující veřejný zájem.

Petr Ptáček, předseda spolku